

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemana za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld. za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštatna znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

Središče Slovanstva.

Pod tem naslovom priobčili so „Národní Listy“ v dan 27. t. m. uveden članek, ki se je Dunajskim listom tako znamenit zdel, da se ga skoro vsi ali deloma ali pa „per extensum“ ponastili. Članek pisan je s českega stališča, a tako dobro, da se s tako malo besedami več skoro povedati ne more. Prepuščaje čitateljem, da si sami delajo sodbo, po pregovoru „vsaka stvar ima dva konca, sveder pa tri“, navajamo v naslednjem v slovenskem prevodu napominanega članka vsebino:

„Dva ruska lista pošteno slovanske barve pisala sta pred nekoliko dnevi o sedanjem stanju slovanske ideje v Čehih. Opozorili smo česko občinstvo na te glase, ki konstatujejo, da so se Čehi v zadnji čas za malostne koncesije, katere imajo še to hibo, da neso utrjene v obliki nepreklicnega, nerazrušnega zakona, odpovedali velikim idealom svojih buditeljev, da pozabljajo, kam so zašli in kaj mora že zategadelj, ker njim je dalo novo narodno življenje, biti glavni pogoj njih nadaljnemu obstanku in pravilnemu razvoju.

Ta nad vse uzvišeni ideal, ta sveta voda, ki daje življenje, ta pogoj našega narodnega obstanka, ta zvezda voditeljica do bodočnosti, je — ideja slovanska. Čehi še njenega začetka prekoračili neso, ker njeno jedro vedno v filologiji in arheologiji iščejo. Iz nje ne znajo napraviti kaj bistvenega, a vender bi radi, da bi avstrijsko Slovanstvo zlato metropolo sv. Vavčava zmatralo svojim središčem, kamor bi težilo, od koder bi dobivalo novih sil in navdušenja. A Čehi drugim Slovanom ne morejo pomagati, ker nimajo niti toliko sil, da bi zboljšali svoje žalostno stanje.

Zapustivši slovansko idejo, vrgli so od sebe talisman, ki je je varoval pogube in jim dajal moralnično moč. Da pa nimajo gmotnih sil, za to skrbe že drugi.

Čehi se ne morejo ganiti pod prevelikim bremenom davkov in pri vsej svojej ljubezni do domovine, gledajo vedno bolj pogostem, da ohranijo svojo eksistenco za mejami svoje domovine, izseljujejo se na vse strani: v Rusijo, Ameriko, v zasedene dežele in drugam. Sami se vedno raztresajoči, neso sposesbni, da bi k sebi privlačevali druge Slovane, vsak izprosjačeni grizljaj takozvanih koncesij morajo plačati z dijamanti svojih narodnih idejalov.

V tem zmislu nekako govore napominani listi o nas in k nam, a žal, da imajo prav. Poslednja leta kaže se v Čehih zares propadanje slovanske ideje. Tem faktam ne ugovarjamo. A ni dosti samo konstatovati ta fakta, treba je tudi skrbno iskati uzroke tega, in tega propada slovanskega mišljenja neso krivi Čehi. Kdo pa tedaj? Nikdo drugi kakor Rusi sami. Rusija ima nalog, da Slovanstvo povzdigne nad začetke. Dosedaj se pa še ni povzdignila nad teorijo slovansko. Propadanje slovanske ideje bilo je zadnjih sedem let opazovati tudi v Rusiji. Uzrok tiči v tem, da je Rusija pristopila Berolinskej pogodbi, kar izvestno ni bila zmaga njene politike. Uzrok so tudi notranji neredi, s katerimi se je morala pečati v poslednji dobi. Ruska sila upliva na vse Slovanstvo; slaba Ruska bila bi slabost za vse Slovane, ako bi Rusije ne bilo, ne bilo bi tudi drugih slovanskih narodov.

Poslednja leta je misel slovanska sploh upadala, vender ni ugasnila. Vidimo, da zopet povzdiguje

glavo pred našimi očmi in narašča do velikanske visokosti. To prihaja od tod, ker Rusija ni več razrita po domačih homatijah in ker jej moč za mejami zopet raste; pokazalo se je, da Rusija ni bila žrtev notranjega razpora in da so se varali tisti, ki so na upanje, da se to zgodi, snovali svoje načrte. S tem zopet narašča Rusije privlačujoča sila in bode naraščala iz lastne moči dalje.

Avstroslovizem, kateri se je avstrijskim Slovanom ponujal kot surogat slovanskega mišljenja ni noben slavizem. Avstrijski Slovani so seveda pogled obrnili po tej vadi, pa neso okusili strupene te jagode. Avstrijskim Slovanom manjka sloge in moči, a sami si ne morejo pomagati, gledati morajo, da dobe pomočnika močnejšega od sebe. To jih je obrnilo k Nemcem in Madjarom. Rusija močna in urejena jih je zopet zavrnila. Avstroslovizem razprši se v dim. Nedavno roganje „Pokroka“, ki je potovalcem na Slovaško klical, naj bi nam od Slovakov prinesli koncesij, ker ni dovolj na onih koncesijah, po katere Staročehi hodijo na Dunaj v Pešto, veljal je zlasti avstroslovizmu in je priznanje, da si najbliži slovanski narodi v Avstriji vzajemno pomagati ne mogo. Od Nemcev in Madjarov smejo Slovani le toliko rešitve pričakovati, kolikor jagnje od volka.

Havlíček je rekel, da je Rusija naš bogati strije. A veliki gospod strije mora storiti svojo dolžnost nasproti revnim svojim sorodnikom.

Kdor živetí ne more, ima vsaj pravico živetariti. Dobro čutimo politiško svojo slabost v tem trenutku, ko je „batjuška car“ gost na našega kraljestva svetih tleh in ko smo z napenjanjem vseh sil jedva toliko zmogli, da se je k pozdravnemu nagovoru v tujem jeziku na konci dodalo par besed našega slovanskega jezika. Vender so tope našega naroda, katerih navdušeni „urá“ so doneli čez cindre, čake in čelade naravnost do srca belega carja, razumljivo povedale, kako in kaj čutimo in upamo v tem trenutku, ko si oba slovanska cesarja stiskata prijateljski desnici.“

Staročeski listi, na čelu jim „Politik“ so jako nevoljni nad tem člankom in pravijo, da „Národní Listy“ nemale nikake pravice govoriti v českega naroda imenu, da članek nema drugega smotra, nego podkopati veljavo českih vodij.

LISTEK.

Kandidat nesmrtnosti.

(Humoristiški roman. — Česki spisal Svatopluk Čech.)

(Dalje.)

II.

Precej časa blodi Vojteh brez namena po ulicah, sesaje s polnimi duški razkošje iz zlate, čiste prostosti. Prvi večer svobode, popolne, čiste svobode! Skoro bi bil zavriskal pri tem premišljevanji. In s tem večerom odpira polagoma že prva noč svobode — ta prepovedani cvet pravljicni, o katerem je do sedaj snival samo v naročji urejene domačije strijčeve — svoj črni, opojni kelih, po katerem more kakor nočni metulj najprvo priti k tisočerim nepoznanim užitek. Klaté se tako po ulicah pride na Hradčane, koder se čudi številu lučic, brlečih pod nogami njegovimi po obeh bregovih Veltave, katero so prepenjali mostovi z vrstami svetilnic, kakor dva reda bliščečih se zvezd.

Dolgo opazuje Vojteh to morje lučic in vzdihne na Ronci: „Katera iz teh neštevilnih zvezdic tam doli razsvetljuje sedaj milostni Njen obrazek? Ali

tava morda brez strehe — varuj se, strašna misel! Nikoli.

Našla je gotovo zavetje pri sorodnikih v Podskali, o kojih je včasih spomnila. Ali se spomina sedaj mene? Oh, gotovo ne slutí, da so i mene naravno spodili od one nesrečne hiše, da za danes nimam, kamor bi svojo glavo položil in da gledam od tod mej svetilkami, razstrošenemi kakor zlate potomčice tam po drugem bregu Veltave, srčno zvezdico, ki ima božati s svojo svetlobo angelsko nje lice!“

Otrevši si solzo z oka, stopa zopet doli do mesta. A v njegovi notranjosti začne se oglašati proza življenja. Vžil ni nič od obeda in prazni želodec njegov zahteval je nujnega napolnenja. Seže v žep in prepriča se na svojo zadovoljnost, da ni pozabil listnice v zapuščenem stanovanji. Odpre jo in vidi, da obsega gotovine polu zlata a. v. Za to vsoto se more primerno večerjati in plačati tudi prenočišče, seveda ne po sibiritski; toda kaj je na tem, če se uleže na klop ali na slamo poleg kakega bodrega sina ubozega Slovaka?!

Stoji ravno pred vratmi jedne iz teh časti vrednih pivarniških gostilnic, v katerih priprostosti se nam še hrani kos stare Prage. Pri ognjišči sedela

je v posmoljenem tesno zapetem kožuščeku kakor v kirisu*) postavna ženska, obložena z veliko mnozico jedil vsake vrste: slikoviti venci debelih klobas viseli so nad množico raznoličnega peciva; trdo kuhana jajca belila so se poleg pečenih ribic; stekleni pokrov poveznen bil je nad pikantno dišečim sirom; v lahkih, tresečih se obrisih naraščala se je poluprozorna žolča; sičalo je tu tudi zapeljivo nekaj v ponvi in na ražnu. Junak naš izbere si od tega izobilja nekoliko pečenih ribic in skromni hlebček kruha. S to zalogo ide v pivnico ter se usede tam pri jedini nezasedeni mizi v temnem kotu. Frugalno svojo večerjo konča s pobožnim vzpominom, da se jih je nekaj na tisoče nasitilo z nemnogo večim množtvom kruha in rib in da je bilo pobranih še dvanajst košev ostankov.

Ko tako zamolči prozajično stran svojega bitja, vrne se k plemenitejšim stvarim. Premišljuje, bi li šel zopet pod zvezdnato obzorje nebesko, ali pa ostal pod okajenim stropom, v mrgolenji in šumenji niskega telesnega užitka. Ozre se po drugih. Spomina se jadrnih prizorov iz naroda, divnih prikaznij v krčmi, s kojimi so prepleteni posebno mnogi,

*) Kyrýš, kratka, bela, platnena površna obleka ženska po nekotih čeških krajih. Prelag.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 31. avgusta.

Nemci na **Českem**, odkar ne morejo sami gospodovati po svoji volji, vedno skušajo napraviti kak izgred, da potem črneje Čehe in kričé o nestrpljivosti mej narodnostima pod Taaffejevo vlado. S tem baš mislijo uplivati na višje kroge, da bi ti njim zopet dali stare zlate čase, ko so smeli s Slovani delati, kar so hoteli. Vsi ti izgredi imajo namen, ali vreči Taaffejevo vlado, ali pa odvrniti jo od Slovnanom prijazne politike. Vse take dogodke pa potem na vse mogoče načine pretiravajo po časopisih in česke Nemce slikajo za prave narodne mučenike. Tako je tudi v izgredi v Kraljevem Dvoru, o katerih je sedaj toliko krika po nemških listih. Tja došli nemški telovadci izzivali so na vse mogoče načine Čehe. Ker pa Čehi le neso hoteli začeti nikakega pretepa, ampak so jim odgovarjali le s slavklici in českim petjem, je to silno razdražilo nemške živce. Napali so jednega Čeha in ga davili. Da je pri taci okolnosti prišlo do izgredov, ni nič čudnega. Omeniti je še, da je mestno zastopstvo v Kraljevem Dvoru poprej poprosilo okrajno glavarstvo, da se ta slavnost nemških telovadcev prepové, ker bi utegnili biti povod kakim izgredom. Ko bi se bilo to storilo, pa bi do teh obžalovanja vrednih dogodkov ne bilo prišlo. Ako hoče vlada zanaprej preprečiti take dogodke, prepové naj izlete nemških društev v česka mesta, ker taki izleti imajo le namen izzivati in napraviti kak nered.

Volitve za cerkveni kongres **ogerskih in hrvaških** Srbov so končane. Izmej petdeset voljenih civilnih zastopnikov je 44 radikalcev in le 6 vladnih pristašev, izmej duhovščine je pa voljenih 16 vladnih pristašev in 4 radikalec. Radikalci imajo tedaj 31 glasov večine. Ves upliv ogerske vlade ni mogel radikalne stranke spraviti v manjšino. Madjarski listi že pišejo, da bode vlada takoj razpustila kongres, ko bi sklepal kaj nje nepovoljnega.

Budget za **Bosno in Hercegovino** za leto 1886 je že sestavljen in se bode predložil delegacijama. Dohodki bodo presegarli stroške, tako da državnemu finančnemu ministru ne bode treba zahtevati ničesar od delegacij za upravo teh dveh dežel.

Vnanje države.

Drugo leto jeseni pojde **ruski** car v Merv, da bode kronan za carja Srednje Azije. To kronanje bi se bilo vršilo že letos v Samarkandu, a pot je iz Orenburga, kjer se nehajo ruske železnice, čez Taškend v Samarkand predolg, da bi se peljali car in njegovo spremstvo v vozovih, ceste so pa tudi slabe. Drugo leto bode pa že železnica do Merva, morda že celo do Bokhare, dodelana.

Iz Poznanjskega odšlo je več deputacij k pruskemu ministru notranjih zadev, Puttkameru, in **nemškemu** cesarju Viljemu, ki bodo prosile, da se ustavi iztiranje Poljakov. Razložile bodo, da to iztiravanje jako mnogo škoduje kmetijstvu. Kmet zdaj ne more več dobiti delavcev, ker so se skoro vsi iztirali.

Francoskega admirala Courbete, kateri je umrl v vzhodnji Aziji, prepeljali so v Pariz ter 28. t. m. pokopali na državne troške. Pogreba so se udeležili vsi ministri, deputaciji obeh zbornic, maršala Mac Mahon in Caurobert, tuji vojaški attachés in mnogo častnikov. Govorov ni bilo nobenih, udeležilo se je pa pogreba jako mnogo ljudstva, če tudi je bilo deževno vreme.

Na **Španjskem** so se že neki precej pomirili duhovi zaradi nemškega prisvojenja Karolinskih otokov. Nemški listi skušajo Španjce preveriti, da ti otoki nemajo nikake vrednosti. To pa nikakor ni

tako. Za Nemce bili bi namreč dobra postaja na potu v Novo Guinejo, pa tudi za Španjce neso brez pomena. Ugovori nemških listov, da Španija ni nikdar zasedla teh otokov, so pa neki piškavi, kajti poslednja leta se v španjskem državnem budgetu nahaja tudi točka „potrebščine za upravo na Karolinskih otokih“. Popolnem mirni pa Španjci vendar neso, mnogo častnikov je vladi naznanilo, da pojdejo radi na Filipinske ali Karolinske otoke za navadno plačo, sploh kamor bi jih klicala čast Španije. Dijaki Sevillskega vseučilišča objavili so generalnemu kapitanu Andaluskemu, da so pripravljeni kot prostovoljci vojevati se proti Nemčiji.

Mnogo se je že pisalo in ugibalo, kak namen ima prav za prav misija **angleškega** komisarja Wolffa. Poročalo se je že, da bode ta misija popolnem brezvspešna. Sedaj se pa poroča iz Loudona, sir Drummond Wolff v Carigradu nema drugega dela, kakor poizvedeti mišljenje tamošnjih vladnih krogov. Kaj odločnega vlada pred volitvami itak ukreniti ne more.

Dopisi.

Iz Rudolfovega 28. avgusta. [Izv. dop.] Še jedenkrat smo prisiljeni, Novomeškemu Gustinu posvetiti par vrstic. Pečali ž njim v „Slov. Narodu“ ne bi se pač več, ko bi si ne šteli v domovinsko dolžnost, slovenskemu svetu dokazati, kakšne elemente krije v sebi Šukljejeva stranka. Za kar niti prava slovenska, niti nemška stranka ne mara, to pobirajo posamični Šukljejevci ter se s tem bratijo in vežejo, da bi izcimili „svojo“ stranko, ki ni niti miš niti ptič, pa pogubonosna kakor ponočni čuk.

Nekolekovani slovenski list prinašal je pred 14 dnevi v števil. 183 in 184 neko „Poslano“ Gustinovo, katero je kar mrgolelo neresnic in abotnosti. Ta individuum namreč misli, da v Rudolfovem še kdo kaj verjame, kar pod njegovim imenom v „Ljub. List“ pisari nekdo, od katerega baje upa, da ga bo „rešil“.

Prepir mej Gustinom in nemško stranko nam prav za prav nič skrbi ne dela, pa veseli nas vender, da so tega tička, ki svoja jajca že v tretje gnezdo po'aga, tudi tam spoznali.

Vse tedaj, kar je „Narodov“ dopisnik o tem človeku pisal, govorili so in govorijo udje nemškega kluba, iz katerega je Gustin zaradi svojega „korektnega“ postopanja ob volitvah sramotno bil izbacnjen.

In vender je ta človek, o katerem so na dan ožje volitve 5. jun. udje nemške stranke — rodom Nemci, v Kočevje brzojavili: „durch Verrat Gustin's und Anderer gefallen“, tako predrzen, da si upa svoje dejanje in nehanje v javnem listu, ki velja za uradnega, zagovarjati in belo barvati.

Kar se pa na podlagi resničnih fakt o njem govori, to sme „Narodov“ dopisnik tudi zabeležiti, da se ne pozabi, ko bi nekega lepega dne silil ta tiček zopet v prvo gnezdo nazaj.

Tačas, ko se je zidal „prvi Narodni dom“, kateremu je bilo in tudi ni bilo treba tako veliko železa in družih ropotij, tačas je stal Adolf Gustin na čelu temu grajenju in bil najbolj „vnet“ narodnjak. Ko pa so „Narodni dom“ le do „razvaline“ zgradili, zapustil je Adolf Gustin „dom“ in „narod“ ter ubežal pod nemška krila, da bi tudi tukaj

kaj „zidati“ pomagal. Za pretvezo njegovega „političnega skoka“ pa so mu bili „prokleti farji“, s katerimi, kakor je pri nemški stranki zabavljaj in se pridušal, mu ni bilo mogoče „več hoditi“. „Zvest“ ud pa je ostal tukaj tudi le toliko časa, dokler mu je „kaj neslo“, — to govori nemška stranka, ki to gotovo dobro vé.

Pa tudi to stranko je — izdal in zdaj je že jeden glavnih „stebrov“ in prvoboritelj v — Šukljejevem taboru, za koliko časa pa, tega ne vemo.

Poglejmo si zdaj bolj natančno gori napominano Gustinovo „Poslano“ v „Ljub. Listu“.

Tam Gustn sam priznava, da bi bilo črno izdajstvo, ko bi pri prvi volitvi 2. junija volil bil — Šukljeja, zato trdi, da je volil dr. Wurzbacha, česar pa tukaj v Rudolfovem nihče ne verjame, nasprotno pač trdi nemška stranka in zna tudi dokazati, da je Gustin že v prvič — 2. jun. — volil Šukljeja.

„Po zborovanji (v kazini namreč — po prvi in pred ožjo volitvijo) domu prišedši,“ piše nekdo za Gustina v onem „Poslanem“, „hotel sem vedeti, kaj gosp. Stanger z Margherijem ima, in sklenil, Margherija skusiti, misleč zraven, da naj Margheri liberalnih glasov zastoj ne dobi.“

S temi besedami Šukljejevci sami dokazujejo, da so hoteli Margherija skusiti, ter poslali svojega novega privrženca Gustina pod „nemško“ krinko v Otočice, grofu Margheriju past staviti. Sumljivo je tudi to, da so Gustina v mesto prišedšega pred njegovo hišo sami — Šukljejevci čakali ter ga vprašali (dr. Poznik tudi vmes), kaj sta s Stangerjem v Otočicah imela“. Kako najvno pripoveduje to Gustinov „nekdo“! Tistemu pa, ki ima ušesi, da sliši, in oči, da vidi, povejo in razkrijó te besede vse.

In tam pred njegovo hišo sedečim gospodom (dr. Poznik tudi vmes) je Gustin rekel na to, „da pri volitvi nič več ne storim; ne bom proti Margheriju delal, pa tudi ne za Šukljeta.“ Zares to so bile za Šukljejevce prave „pythske besede“, pa za nas ne, ki vemo in po pričah dokazati moremo, da je Gustin pri Bojanci v Št. Petru grofu Margheriju obljubil in v to roko podal, da bo „kot mož beseda“ za Margherija delal in Margherija volil. Kako vender ta človek sam sebe po zobeh tolče in svoje lastne besede podira! Delal pa je kljubu tem besedam le za — Šukljeja.

Tako je tudi istina, kar je „Narodov“ dopisnik pisal, da je Gustin že pred prvo volitvijo proti Wurzbachu in za Šukljeja delal, — to so pripovedovali podagitorji, to trdi nemška stranka tudi s tem, ko pravi, da je Gustin „za njenim hrbtom delal ter jo izdal“. (Konec prih.)

Iz Borovnice 30. septembra. [Izv. dopis.] (Ujima.) Včerajšnji dan bil je za Borovnico in okolico dan nesreče in ufime. Že zgodaj v jutro se je dež curkoma usipal, švigali so neprestano bliski in grom je treskal, da se je vse zibalo pod nami. Ob 7. uri ni še bilo dné, pač pa se je tedaj vzdignil silovit vihar in začel lomastiti mej drevjem in okolu voglov, da je bila groza. Da ni razgrajal samo

vzlasti historijski romani. Tu je možno delati študije za podobne epizode. Zbirajo se tukaj gotovo samo nižje vrste naroda, v katerih še nastopajoči tok časa ni splaknil vso čiharno naravnost in poezijo. Zanimivo se ozira okoli. Prostor imel je res tako starodavno podobo, da bi se bil morda sam kralj Vaclav usel za lipovo časo. Dosti prostora jemalo je nekoliko mogočnih kamenenih stebrov, na katere se je opiralo nizko črno obočje. Okolu grobih lesenih miz z nogami navskrižem, na ravno tako surovih stolih z naslonjali, v katera so bila vrezana srca, majali so se v tresočem mračnem dimu kakor v hribovskem soku*) nevidne postave razjarjenih pijancev, napolnujočih s šumečim gibanjem in nepravilnim glasom ves prostor. Nad vhodom visel je s stropa vpijoče pobarvan sošček, na kojem je jezdit debeli, z rožami okrašen leseni Bah, ovenčan bogato z zelenim kositarjevim listjem, s povzdignenim trstom v roki, kakor bi jim redil na mesto taktovke to maso bahanitčnih zvokov od zdole. Evoč, Bacche fremens!

Konečno običi Vojtehovo oko na jedni prikazni v tej pusti zmesi. Na stolu, objemajočem okajeni steber, sedi nekoliko oddaljen stavec s harpo. Bila je to res poetična prikazen. Svetla njegova

*) mlz, sok: zavreta kri pečeni gosi.

gola glava, sklonena na prsi, ovenčana je bila le varčno z belimi lasmi kakor raztresenimi sneženimi kosmi. Pod viselim belim čelom gledali ste globoki očesi in skrčeni prsti njegovi blodili so kakor v sanjah po harpinih strunah. Nehoté spomni Vojteha častiljiva ta podoba slike v obednici strijčevi, predstavljajoče Jeremijo s harpo na razvalinah jeruzalemskih. Pri pogledu na sivega starca s harpo vzbudi se v njegovem duku čut spoštovanja s čutom globoke strasti: „O koliko dnij trpke sile“, ponovi sam pri sebi, „kažejo ta upala lica, o koliko nočij krutega mraza znači ta nos!“

Hitro omrzi Vojtehu tolpa pivcev, njih šum umolkne: pred seboj vidi samo častitljivega starca, sluša njega sladke glasove, koje so vabili skrčeni njegovi prsti s strun harpinih. Lepoglasna godba tega nastroja Davidovega, to druženje posvetne pezieje s psalmi, ustvari sedaj v srci Vojtehovem posebne tajne moči. Zatisne oči. A v duhu vidi dlje to golo skloneno glavo z revnim sneženim vencem, vidi i harpo, le da je ta iz čistega zlata in zlate njene strune bliščé se kakor lahne brazde na vodnem površji v jutranjem solnci. In glasovi, koje vabijo skrivljeni prsti z bliščéjih strun, odmevajo od teh v podobi zlatokrilih, čarobno krasnih glav, najmanjših teh krilatecev, katerih tresočí oblaki tre-

petajo na slikah, težkih okvirih in oltarjih cerkvenih. Odtrogavajo se nežno od strun, odletavajo od njih kakor roji bučel, šumé v vzduhu ter obstoje v gostejšem oblaku, in toni, izvijoč se ustnom brezštevilnih teh glav, spajajo se v jedini nebeški harmoniji, kakor lepo ubrano igranje neštevilnih posvetnih zvoncev — — —

Naglo razpršé se glavice in ljubeznjiva fantazija uide ušesom. Harpa umolkne na jedenkrat, v sredi igranja. Vojteh pogleda in prikazen, katero opazi, napolni ga s pravo nevoljo. Za strebrom, pri kojem sedi stavec s harpo, stoji okoren mladenič s pipo v skrivljenih ustih, s pisanim mehurjem v roki in dela se čez mero nedolžnega; toda Vojteh pogledavši dobro opazi, kako stegne hlapče to okorno roko z žolto žico, ki je visela do sedaj v miru ob robu mehurja, nad glavo časti vrednega starca. Ta se popraska lahne na temenu. Nedvomno si je mislil, da se mu je tam vsela grizeča muha. Pa seže zopet po strunah harpe. Toda komaj izvabi iz njih na novo nekoliko sladkih akordov, odtegne zopet drzna žica, doteknivši se brezobzirno lise njegove glave, njega roko od ljubozvočnih strun. A sedaj ne ostane surovi čin brez kazni.

pri nas, je sedaj znano. Razbrzdal se je sploh za vse Ljubljansko polje. Pri nas je raztrgal nekaj strehá, prevrgel nekoliko kozolcev-samcev, drevje pa je neusmiljeno zlomastil. Okolu 7. ure je tudi začel bití plat zvoná, znamenje, da je treščilo v poslopje blizu nekje. Poročalo se je že, da je to bil lep in dobro založen kozolec J. Telbanov na Dolu pri Borovnici. Našo novo gasilno društvo je bilo takoj polnoštevilno z načelnikom g. Vrbičem na gorišči. Kar se je dalo rešiti, rešili so vrli možje z mnogim in neumornim naporom. Vender pa je žalibog upepeljenega čez 1500 gld. vrednosti.

Proti poludnevi se je jelo jasni in dobili smo nadejo, da je konec deževja, viharja, groze. Toda prišla je, kakeršne Borovnica ne pomni. Okolu 2. ure se je stemnilo nebo kakor za noč, goste megle so se nam usedle skoro prav na strehe. Potem pa se je usul dež, kaj pravim — dež? To ni bil dež, marveč je bilo, kakor da se je morje napik postavilo in potem brez dna spustilo se nad našo dolino. V tem hipu bili smo sredi umazanega vodovja, ki se je v nešteti valovih vrtinčilo okolu naših bivališč. Vsaka hiša bila je le otok, zavetje strmečim in žalujočim ljudem. Toda ni bila vsaka zavetje. Z gričev doli so se pridrvili brezštevilni studenci in urezali so si v svoji zadregi nenavadna pota — naravnost v hiše. Imeli smo pred sabo hišo, v katero je drla voda hujši, nego jo ima vaški potok, kadar ga napne veliko deževje. Konečno se je ustavila, ker jo je v hiši bilo toliko na visokem kakor zvunaj. Pred uhomom jo je bilo za majhno jezero. V hiši znotraj pa je po nji plavalo vse premično. Ljudje so se strahoma zatekli pod streho in čakali, kaj še pride. Gotovo bi hišo naraščajoča in vanjo uprta voda razgradila, ako bi se jej ne bil še o pravem času na drugi strani v zidu razkopal odtok. Še pri drugi hiši je hudournik drl pri tleh v klet in se vun izlival skozi okno. Sploh je vodovje doseglo in poplavilo kraje, kakor še poprej nikoli. Strahota je bila, vse to imeti pred očmi. Voda je bila vsa v samih vrtincih in valila je pred sabo težke hlodove in debele kámene po vsej vasi. Z gričev so se spuščali celi slapovi raztrgane zemlje in prodirali so po vodi doli na vaške ceste in naprej. Trajalo je to razdejanje ob gromu in blisku skoro jedno uro.

Ko je konečno deževje odjenjalo in se je razgubilo vodovje, pokazali so se sledovi sodnje te ure. Pokazalo se je, da je vodovje s cestá odmaknilo vse premično in zaoralo vanje globoke jarke in jame. Vzelo je ves posip in ostavilo na njih ostro zbrušene grebene. Da se vidi razdejanje, bile so na več mestih navlečene cele groblje kamenja in peska, tako po dvoriščih, tako po vrtih in njivah. Zelo žalosten pa je sedaj pogled na naša polja. Ves naliv se je ulegel na naše njive in travnike, pod njim sedaj gnijó sádeži in težko zaželjeni pridelki letošnji; kadar pa odteče, pokaže se nam najbrže na polji sama trhlenost in guiloba, namešana s peskom in blatom. Vsa poljščina je najbrže uničena. Da je bilo tudi na polji silnim pritokom vse na potu, si je lahko misliti. Križem povsodi les leži, razgnalo je seno, otavo na vse strani, neprostovoljno gnjenje za prihodnjo setev. Nekemu tukajšnjemu posestniku je izpred njegove opekarne vzela voda 30.000 kosov za peč prirejene opeke. Škoda torej, kamer si se ozrl, škoda ogromna.

Ker ni nesreče brez sreče, sreča je bila tukaj, da nas je ujíma zadela po dnevu, če bi vodovje nad vas priletelo po noči, kaj nesreče bi se ne utegnili zgoditi v splošni zmešnjavi, v tacih nenavadnih okolnostih? In če je res kaj tolažbe pri tem, da so z nami, ob jednom unesrečeni še drugi, — te obupne tolažbe je menda ta pot veliko. Naša ujíma je baje le del ujíme, ki je z včerajšnjim dnem raztegnena daleč na okrog. Iz okolice prihajajo nam glasovi o jednaki nevihti in nezgodi. Tudi drugodi je udarila strela v poslopja. Pri Sv. Vidu blizu Cerknice je ubila gospodarja s kravo vred. Pod Lipo pri Vrhniki je baje tudi nekaj zanetila. Iz Logatca se poroča, da je ploha odnesla hišo ter dve žagi. Bil je torej včerajšnji dan za velik del našega gospodarstva zelo usoden. Da bi več ne prišel v drugo!

Iz Vipave 29. avg. [Izv. dop.] Danes mej 8. in 9. uro zjutraj, postalo je nebo proti zahodu nad Erzeljem in Planino temno zeleno, sicer je bilo čez in čez s črnimi oblaki zakrito. Zelena barva neba se je bliskoma hitro proti vzhodu širiti začela, tema navstane, vihar potegne strašanski in liti je začelo kakor iz kadi, — oblak se je utrgal.

Takega naliva nihče ne pomni, na jedenkrat bili so vsi poti, dvorišča v potoke spremenjeni in groza je obhajala človeka. Tako je bilo dobre pol ure. Škoda po vinogradih, njivah, osobito pa travnikih po dolini je velikanska. Potok Močilnik je tako narastel, da je od Izere doli na več mestih iz struge stopil, ter na desno in levo vse preplaval.

Pod Slapom sega voda do Slapenskega pota, otave vse oblatene. Nekemu, ki je moko iz mlina na Vipavi domov peljati hotel, vzela je voda voz in moko, sam s konjem se je rešil. Ždaj, ko to pišem, je najdajša ura in strašni naliv traje zopet že čez pol ure. O nesrečah bo gotovo še več čuti.

Iz Vipave 30. avgusta. [Izv. dop.] Včerajšnjemu poročilu naj dodam, da je popoldne še, in to skoraj do večera, neprenehoma lilo. Koliko dežja je padlo, se sklepa lahko iz tega, ker so prav na slemenu visoke gore nad Gradiščem iz cele doline jasno vidni potoki navstali, kateri so v dolino drvili. Voda Močilnika narastla je tako hitro in tako mogočno, da je ljudi, kateri so iz gozda, ali pa iz Vipave domov v Lože, Goče, Manče, Slap, Erzelj, Planino hoteli, okolu 2. ure na Slapskem mostu tako zajela, da neso mogli ne naprej ne nazaj. Bili so v veliki smrtni nevarnosti, tembolj, ker se je bilo opravičeno bati, da tako silna voda še most odnese. Nek mož s Slapa peljal je drva iz gozda. Dospevši do največjega preplava na potu, naprosila ga je neka beračica, da bi jo na drva vzel ter prepeljal. Mož jej je ustregel, toda, ko je došel do najglobokejšee vode, je prevedel, da ne more naprej, izpregel je voli, ter se nazaj proti Vipavi podal, voz in beračico na njem v vodi pustivši. Voda je vedno naraščala, tako da je voz dvignila ter z beračico vred nekoliko odnesla. V največji nevarnosti spustil se je Slapski ribič Miška in njegov sin v vodo, in prinesla sta jo srečno na suho. Moža zaslužita javno pohvalo, in gotovo tudi nagrado.

Kakor je voda Močilnika strašansko hitro naraščala, tako je pa tudi skoro hipoma upadla. Ob 3. uri bila je voda najvišja, ob peti hodilo se je pa že lahko suhe noge v Vipavo. Ali, oj groza, kak pogled na preplavljene pote, senožeti, njive itd. Poti so popolnem razorani, posip, ki jih je kril, leži po jarkih, senožetih, njivah. Senožeti, na katerih je najlepša otava stala, so čez in čez z blatom, kamenjem, peskom in priplavljenim lesom itd. zasute. Njive so vse razrite; kjer ni turšica, katera je ravno zoreti pričela, popolnem izrita ter odplavljena, leži na tleh z blatom, kamenjem, peskom zasuta, isto velja tudi o zelji, repi. Mej razno, senožeti in njive pokrivajočo šaro, nahajajo se pa tudi deske, bruna, mizarsko orodje, kuhinjska in sploh hišna oprava, mlinska kolesa itd. Kar vse kaže, da je morala voda v gorenjem delu doline kakor v Grabnih, na Ložicah, v Podbregu, Št. Vidu, Orehovici, Podragi itd. strašansko gospodariti. In res se sliši, da je več mlinov in hiš podrtih, mnogo odplavljene in utonjene živine, da še celo od odplavljenih otrocih se govori. No o nesrečah iz gorenjega dela doline, Vam bode že še gotovo kdo drugi poročal, jaz hočem to žalostno poročilo skleniti ter le dostaviti, da je nujna pomoč od strani vlade in deželnega odbora neobhodno potrebna, kajti nesreča, katera je posebno nekatere zadela, je nepopisna. In ponesrečeni so izgledno delavni, marljivi ter že čez mero štedljivi Vipavci, torej je tem opravičenejša nada, da jih slavna vlada, da jih slavni deželni odbor ne bodeta bedi prepustila.

Iz Godoviča 30. avgusta. [Izv. dop.] Dne 29. t. m. zjutraj mej 6. in 7. uro bila je tudi pri nas prava amerikanska nevihta. Silni vihar lomil in ruval je najmočnejša drevesa. Podrl je Tom. Gantarju vezan, s senom in žitom napolnjen kozolec, ter pahnil ga čez cesto v 2 seznja globok, z vodo zalit jarek. Pod kozolcem bil je ta čas star mož, katerega je podsulo, a je k sreči z rano na glavi ušel grozovitej smrti. Nevihta ponavljala se je z isto močjo ob 9. in 11. uri dopoldne, ter s strelo zopet veliko nesrečo pouzročila. Ubila je ubogemu gostaču jedino kravo, nekemu posestniku pa vola. — Še hujše pa je bilo okolu Hotedersice in na Novem svetu. Tam je vihar podrł več poslopij, ubil vola, ter po gozdu strašno škodo napravil. Najdebelejše bukke neso se mogle ustavljeti viharjevej moči. Ljudstvo ne pamti kaj tacega, ter za gotovo misli, da je „lindvern“ iz morja ušel.

Kakor se čuje pouzročil je vihar tudi po Vipavskem veliko škodo.

Domače stvari.

— (Konfiskacija) zadela je zadnjo številko „Slovenskega Gospodarja“.

— (Himen.) Poročil se bode gosp. Andrej Lenarčič, pravi učitelj kr. gospodarskega in šumarskega učilišča v Križevcih z gospico Otilijo Koydl dne 5. septembra v Hluboki na Českem.

— (O sobotnem viharji) se nam poroča 30. t. m. iz Šmatna pri Litiji: Včeraj ob 1/2 8. uri pridrvil se je od zahoda strašen vihar, kateri je prouzročil razen precejšnje škode nepopisen strah mej ljudstvom. Neprozorna tema, huda nevihta, strašen grom in blisk in vedni tresk, vrhu tega pa gost dež, kakor bi se bile vse nebeške zatvornice odprle, silen piš, kateri ni prizanašal nobeni stvari, niti trdno zidanim stavbam vse to uplivalo je tako silno na prostrašeno ljudstvo, da so ljudje res mislili, da se bliža konec svetá. Grozni vihar podiral je kozolce, hiše, razna poslopja, trgal in valil s pečin velike skale nizdolu, ruval mlada in šibka, a tudi stara in močna drevesa s koreninami vred kakor neznatne bilke, odkrival hiše ter jim odnašal strehe in sploh napravil na poslopjih, poljih in po gozdih preobilo škode. Na Primskovem zagnal je piš celo streho s cerkve, v Zagorji omajal je in drvil velike skale v globoke doline. Na Mamolu treščilo je mej hudo uro v hišo kmeta Blašča, katera je h kratu do tal pogorela. Razen mnogih nezgod mej viharjem naj omenim, da je silen piš pri nas vrpel jednega otroka z mostu v hitro naraslo derečo reko, iz katere ga je na veliko veselje potegnil še živega črevljarski pomočnik Fran Hauptman. Neka mala pastarica obešila se je, ker si revica ni vedela drugače pomagati, kravi na vrat, katera jo je v urnih skokih prinesla mej nevihto srečno in nepoškodovano s pašnika domov. Vihar razsajal je isto tako drugod po naših sosednih krajih; tako je kolodvorskima poslopjema na Lazah in v Litiji odtrgal strehi. Babjeverni ljudje trdijo, da je „lintvern“ ušel in prouzročil silni vihar.

— (Nezgod na državni „Rudolfovi“ železnici.) Mej Radečami in Trbižem udrla se je zemlja. Vsled tega skočila je včeraj pri osobnem vlaku lokomotiva „Rotteman“ iz tiru in čez nasip tri metre globoko, kjer je obtičala. Veriga mej strojem in drugimi vagoni se je k sreči pretrgala in tako so drugi vagoni ostali na tiru. Kurilec je prej s hlapona skočil, predno je zdrsnil po nasipu, strojevodja pa je, videč opasni položaj, odprl vse ventile, da je sopar imel dovolj duška, da kotel ni počil. Kurilec in strojevodji, kakor tudi potovalcem se ni nič zgodilo, prestali so pa veliko strahu. Lokomotivo, v zemljo zarito, bodo vso morali razdejati in vsak del posebi potegniti na železnično progo. Gorenjski vlak imel je včeraj zaradi tega nad jedno uro zamude.

— (Telefon) se hoče tudi v Ljubljani uvesti. Več trgovcev in tovarnarjev združilo se je v ta namen. Dotični odbor pogajal se je že s tovarno na Dunaji in sklenilo se je, da se telefonska zveza takoj upelje, ako se oglasi le 25 udeležnikov. Upepljava telefona v hišo z aparatom vred bi stala 100 do 120 gld. letna naročnina bila bi jako nizka, kakih 20 gld. na leto. To bi bilo jako malo, kajti vsako večje trgovsko ali obrtno podjetje izda v letu mnogo več za postreške, vožnje itd. Tudi za večje kavarne in gostilnice, kakor tudi za nekatere urade bi se telefon jako priporočal.

— (Ljudsko šolstvo na Kranjskem.) Po proračunu deželnega šolskega sveta znaša potreščina za plače ljudskim učiteljem 248.541 gold. na leto. Vseh ljudskih šol je 280. Od teh je 1 osmerorazredna (pri Uršulinkah v Ljubljani), 3 peterorazredne, 22 čvetorazrednih, 18 trirazrednih, 68 dvozrednih, 168 jednorazrednih. Po 700 gold. na leto dobiva 11 mestnih učiteljev Ljubljanskih, po 600 gld. 28 nadučiteljev izven Ljubljane in 7 učiteljev v Ljubljani, po 500 gold. 134 nadučiteljev in učiteljev na deželi in 2 v Ljubljani, po 450 gld. 135 učiteljev, po 400 gld. pa 139 učiteljev. Vseh učiteljskih mest na Kranjskem je 459.

— (Narodna čitalnica v Gornjem Gradu) priredi v dan 8. septem. 1885 zabavo s sledečim sporedom: I. Igra: Zmešnjava na zmešnjavo. Burka v petih dejanjih, spisal A. Kotzebue, preložil J. Cimperman. II. Petje. III. Ples. — Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. Ustopnina udom prostovoljna, neudom 30 kv. Igralo in zabavalo se bode

